

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB
Huvudkontoret
Nytorpsvägen 5 A
183 53 Täby

2009-12-09
1 (11)
Dnr:40-2009:1745

Rektor vid Internationella Engelska Skolan
Södra Kungsgatan 59
802 55 Gävle

Kvalitetsgranskning av arbetet vid trakasserier och kränkande behandling vid den fristående skolan Internationella Engelska Skolan i Gävle

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling under höstterminen 2009. Granskningen av den fristående skolan Internationella Engelska Skolan i Gävle ingår i detta projekt.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning/).

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges ökade förutsättningar för att genomföra förbättringar.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt mot huvudmän och/eller skolor. Dessa granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

De styrdokument som gäller för svenskt utbildningsväsen stadgar nolltolerans mot att barn, elever och studerande utsätts för kränkningar, diskriminering eller trakasserier.

Trots kravet på nolltolerans visar olika undersökningar, samt erfarenheter från den regelbundna tillsynen och från enskilda anmälningsärenden, att det inte är ovanligt att barn och elever blir kränkta och/eller trakasserade i svensk skola.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling. Syftet med granskningen är att bidra till att förhindra förekomsten av trakasserier och kränkande behandling vid de granskade skolorna. Totalt har 50 skolor granskats i landet.

Kravet på skolorna att bedriva ett effektivt förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbete understryks och konkretiseras i granskningen. Skolinspektionen avser därmed

bidra till att öka de granskade skolornas kunskap om vilket arbete som krävs för att förebygga och förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår.

Granskningens resultat ska spridas till skolor och huvudmän som inte ingår i projektet. Resultaten kan därmed utgöra ett underlag för ett förbättringsarbete i hela landet.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en övergripande rapport, dels i rapporter med bedömningar för varje granskad skola. Där tar Skolinspektionen ställning till om skolan uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet arbetet bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit ansvarar huvudmannen för att åtgärder vidtas.

Internationella Engelska Skolan har ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslut består av dokument från skolan och huvudmannen samt av information som samlats in vid besök på skolan den 6-7 oktober 2009. I skolan genomfördes samtal med ett urval av personal och elever samt med skolläring och elevhälsoteam. Beslutet grundar sig också på annan information som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Rektor vid skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut. Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Internationella Engelska Skolan har experten Magdalena Sievers och undervisningsråd Anna Bergstedt Nordqvist varit.

Fråge-/granskningsområden

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Idag finns bestämmelserna istället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen, dels i diskrimineringslagen.

14 a kap. skollagen innehåller bestämmelser som har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Det är Skolinspektionen som har tillsynen över att 14 a kap. skollagen följs.

Diskrimineringslagen innehåller bl.a. bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering av barn och elever. Med diskriminering avses direkt och indirekt diskriminering, instruktioner att diskriminera samt trakasserier och sexuella trakasserier. Med trakasserier avses ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsynen över att diskrimineringslagen följs.

14 a kap. skollagen och diskrimineringslagen innehåller bestämmelser som ålägger huvudmannen att vidta aktiva åtgärder bl.a. i form av åtgärder för att förebygga och

förhindra kränkande behandling respektive trakasserier samt skyldighet att utreda och vidta åtgärder vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling respektive trakasserier.

Skolinspektionen har med utgångspunkt i 14 a kap. skollagen utifrån forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet granskat det arbete som bedrivs i skolorna inom tre frågeområden.

1. Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

- *Fungerar skolans rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier?*

Inom detta frågeområde har skolans arbete med att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och trakasserier granskats. En viktig komponent i detta arbete är att utifrån en kartläggning av skolans behov upprätta plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan. Granskningen har också undersökt om skolan arbetar för att vara en social gemenskap. Vidare har det undersökts om skolan har rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier.

2. Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Inom frågeområdet har granskats om personal sinsemellan och tillsammans med elever återkommande reflekterar över sitt eget förhållningssätt, värderingar och normer samt den betydelse dessa kan ha för att kränkningar och trakasserier kan uppstå.

3. Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

- *Använder skolan program utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet i sitt arbete mot trakasserier och kränkningar?*

Inom frågeområdet har det undersökts om skolan har rutiner för att tillse att kränkningar och trakasserier omedelbart upphör då de kommer till personalens kännedom. Vidare har det granskats vilka rutiner skolan har i fall då personal utsätter elever för trakasserier eller kränkande behandling. Om skolan använder sig av program/ programkomponenter utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet har undersökts. Skolinspektionen har också undersökt om skolan analyserar orsaker till olika fall av kränkningar och trakasserier.

Beskrivning av besökt skola

Internationella Engelska Skolan i Gävle är en fristående skola som startades läsåret 2003/04 med utbildning i årskurserna 6-9. Vid upptakten till läsåret 2009/10 utvidgades verksamheten och omfattar nu årskurserna 4-9. Verksamheten för eleverna i årskurserna 4-6 och verksamheten för elever i årskurserna 7-9 genomförs i skilda lokaler på olika gatuadresser och ligger ett par kilometer ifrån varandra. Skolan leds av en rektor som har ansvar för hela verksamheten och en platschef med särskilt ansvar för årskurserna 7-9. Vid Skolinspektionens besök är sammanlagt 957 elever inskrivna i skolan.

Personalen arbetar i arbetslag årskursvis med varsin arbetsledare. Ämneslärare i årskurserna 6-9 ingår även i så kallade ämneslag med varsin arbetsledare. Huvudmannen för verksamheten är ett aktiebolag, Internationella Engelska Skolan i Sverige AB med huvudkontor i Täby.

Skolinspektionens iakttagelser

Årlig plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen¹ ska huvudmannen se till att en årlig plan mot kränkande behandling upprättas. På motsvarande sätt stadgar diskrimineringslagen² att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med likabehandlingsplanen till ett dokument. Den årliga planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Enligt Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling³ bör planen bland annat innehålla de slutsatser som kan dras av kartläggningarna om situationen i verksamheten, konkreta mål för och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt en ansvarsfördelning för detta. Vidare anges att planen bör innehålla tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder avseende inträffade kränkningar och hur dessa ska dokumenteras. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling⁴ ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Internationella Engelska Skolan har en likabehandlingsplan som även innehåller en årlig plan mot kränkande behandling. Planen gäller för läsåret 2008/09. Vid tiden för Skolinspektionens granskning pågår ett arbete för att upprätta en ny plan som är anpassad till skolans nya organisation. Skolans elev- och föräldraråd har fått ta del av ett utkast på den nya planen för att kunna lämna synpunkter och förslag på komplettering. Utkastet läggs dessutom under en viss tid ut på skolans intranät för att ge samtliga anställda, elever och föräldrar möjlighet till inflytande. Tills den nya planen träder i kraft fortsätter planen för läsåret 2008/09 att gälla. Skolinspektionen bedömer att den är väl förankrad hos både personal och elever. Även eleverna i årskurserna 4-6, som är nya på skolan, känner till den och kan beskriva dess syfte och innehåll.

¹ 14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100)

² 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567)

³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

⁴ 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Planen innehåller en beskrivning av verksamhetens övergripande mål för arbetet mot trakasserier och kränkande behandling samt åtgärder för det förebyggande arbete. Den innehåller även rutiner för utredning och uppföljning av mobbning, trakasserier och kränkande behandling med en tydlig ansvarsfördelning mellan rektorn och personal. Det anges särskilda rutiner för utredningen av händelser där någon anställd misstänks för att ha begått kränkningar.

För att en plan ska fungera som ett effektivt verktyg i arbetet mot trakasserier och kränkande behandling bör den vara konkret och utgå från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Enligt uppgifter från skolans elevvårdsteam och rektorn genomförs återkommande undersökningar för att kartlägga vilka problem som finns i verksamheten och vilka insatser som behövs för att åtgärda dessa. Detta arbete redovisas dock inte i skolans likabehandlingsplan. Det saknas dessutom en redovisning av tydliga och utvärderingsbara mål för skolans förebyggande arbete vilket gör det svårt att utvärdera de planerade åtgärdernas effekter.

Skolinspektionen vill också påpeka att den lagstiftning planen relaterar till är föråldrad. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009 och ersattes av 14 a kap. i skollagen och av diskrimineringslagen.

Skolinspektionen bedömer att Internationella Engelska Skolans plan inte uppfyller de krav som ställs på en årlig plan enligt skollagen.

Att förbygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling

Enligt skollagen⁵ ska den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Därutöver ska huvudmannen se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling⁶. En fristående skola ska enligt skollagen följa de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen i det offentliga skolväsendet⁷. Enligt läroplanen⁸ ska alla som verkar i skolan sträva efter att varje elev respekterar andra människors egenvärde och utvecklar en känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor utanför den närmaste gruppen.

För att skapa sammanhållning och ett gott socialt klimat bland eleverna genomförs på Internationella Engelska Skolan vid upptakten av varje läsår gruppstärkande aktiviteter i samtliga klasser. I varje klass finns två mentorer som bland annat arbetar med frågor som rör värdegrunden. Elever i årskurser 4-6 beskriver hur de med sina mentorer re-

⁵ 1 kap. 2 § tredje stycket skollagen (1985:1100)

⁶ 14 a kap. 7 § skollagen (1985:1100). Motsvarande bestämmelser återfinns i 3 kap. 15 § diskrimineringslagen (2008:567).

⁷ 9 kap. 2 § första punkten skollagen (1985:1100)

⁸ Avsnitt 2.1 förordning (SKOLFS 1994:1) om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

gelbundet reflekterar kring stämningen i klassen och vad de kan göra för att förbättra trivselen. Varje elev reflekterar därutöver individuellt kring sin skolsituation i en så kallad skoldagbok. Mentorena har tät kontakt med föräldrarna. De kontakter varje familj varannan vecka via telefon eller mail och hör efter hur eleven trivs i skolan. Elever och föräldrar får information om risker för att bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling på internet och hur man kan skydda sig mot det. Det finns ett faddersystem för introduktionen av nya elever.

Skolans elevvårdsteam fungerar som ett stöd för mentorernas arbete och kan aktivt gå in i en klass och genomföra konkreta insatser som stärker sammanhållningen och gruppkänslan. Värdegrundsarbete i form av "livskunskap" genomförs av skolans kurator med eleverna i årskurs 7. Kuratorn arbetar efter ett visst program för att träna elevers sociala och emotionella förmåga⁹. Arbetet anpassas till de specifika behov som finns i elevgruppen och hos den enskilde eleven. På skolan arbetar en kvinnlig och en manlig skolsköterska. Förväntning finns att rekryteringen av en manlig sjuksköterska ska leda till att fler pojkar söker hjälp för sina problem. Med hjälp av en elevjournal som föräldrar till nya elever fyller i fångar skolan in eventuella problem angående kränkande behandling på föregående skola.

Skolan har ordningsregler vars efterlevnad bevakas av all personal. Eleverna i årskurserna 6-9 uppger att de inte har samverkat vid upprättandet av skolans allmänna ordningsregler, men att de i viss mån kan påverka regler som gäller i uppehållsrummet samt regler som upprättas i varje enskild klass. För att ordningsregler ska kunna fungera som ett redskap i skolans arbete mot trakasserier och kränkande behandling behöver de vara anpassade efter varje skolas unika behov. Skolinspektionen vill också betona vikten av att eleverna är med och formulerar de regler som ska gälla på deras skola. Reglerna ska också kontinuerligt följas upp i samverkan med eleverna¹⁰.

På Internationella Engelska skolan i Gävle finns en särskilt arbetsgrupp, med namnet BIG, bestående av elever och personal som arbetar efter ett brottsförebyggande program¹¹ som utvecklats av Gävle kommun. Elever som ingår i denna grupp har i uppgift att vara observanta i skolvardagen för att kunna upptäcka eventuella kränkningar. Händelser av trakasserier och kränkande behandling rapporteras vidare till de vuxna i gruppen som vidtar åtgärder enligt en fastställd åtgärdsplan. BIG-gruppen har tät samverkan med skolans elevvårdsteam. Ett antal elever från årskurserna 8 och 9 har i början av läsåret deltagit i en fyra dagars introduktionsutbildning angående arbetet som "BIG-kompis". De har fått information om gällande lagstiftning angående skolors arbete mot diskriminering och kränkande behandling och i rollspel bearbetat exempel på olika former av diskriminering och kränkande behandling. Under hösten kommer BIG-programmet att implementeras även i verksamheten för årskurserna 4-6.

⁹ SET Social och emotionell träning

¹⁰ 6 kap. 8b § grundskoleförordningen (1994:1194)

¹¹ Brottsförebyggarna i Gävle, BIG, www.gavle.se/big

Skolan har en internationell profil vilket innebär att en del av skolans nyanställda personal är rekryterad utomlands. Enligt rektorn arrangerar huvudmannen en särskild utbildning för dessa medarbetare. I utbildningen ingår bland annat information om gällande lagstiftning som rör arbetet mot trakasserier och kränkande behandling och om skolans uppdrag att arbeta med normer och värden enligt läroplanerna.

Skolans huvudman har redovisat ett övergripande koncept för arbetet mot trakasserier och kränkande behandling på de skolor som ingår i företaget. Den innehåller en hänvisning till såväl vetenskapliga teorier som beprövad erfarenhet.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling i huvudsak lever upp till de krav som ställs enligt skollagen.

Skolinspektionen vill betona vikten av att skolans arbete för att förhindra trakasserier och kränkande behandling utvärderas kontinuerligt. Denna utvärdering bör stödja sig på en dokumentation av gjorda insatser och ske inom ramen för den årliga utvärderingen av likabehandlingsplanen.

Normkritiskt arbete

Ett arbete för att förmedla skolans värdegrund och för att främja elevers lika behandling bör vara ständigt pågående inom skolan, även utan förekommande anledning. Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet ska läraren klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem¹². En studie¹³ från Skolverket visar att uppkomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på en skola kan kopplas till de rådande normerna i verksamheten. Skolverket menar därför att personalen tillsammans med eleverna bör reflektera över vilka normer, attityder och värderingar som förekommer i på skolan. Reflektionerna och diskussionerna bör handla om vilka normer som finns i skolan kring religion, etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, sexuell läggning, ekonomiska resurser, kroppsnormer, ålder och andra normer som påverkar förekomsten av kränkningar. Skolverket menar också att dessa normer bör hanteras tillsammans och inte var och en för sig då de samverkar och förstärker varandra i ett komplicerat samspel.

Personal på Internationella Engelska Skolan upplever att den etniska och sociala mångfalden i personalgruppen är en tillgång för skolans värdegrundsarbete. De uppger att det förs många spontana och livliga diskussioner kring normer och värderingar i personalrummet och i arbetslagen. Skolinspektionen vill betona vikten av att ett normkritiskt arbetssätt bygger på kontinuerliga och strukturerade samtal och reflektioner med

¹² Avsnitt 2.1 förordning (SKOLFS 1994:1) om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

¹³ *Diskriminerad, trakasserad, kränkt? Barns, elevers och studerandes uppfattningar om diskriminering och trakasserier* (2009) Rapport 326, s. 88 ff., Skolverket

fokus på skolans värdegrundsuppdrag. Syftet är bland annat att garantera att personal agerar utifrån skolans regler och rutiner avseende kränkningar och trakasserier oavsett egna normer och värderingar.

Personalens bild bekräftas inte av elever i årskurserna 7-9. Enligt dessa elever förekommer det sällan att lärare reflekterar med dem över vilka normer och värden som präglar skolans vardag. För det mesta sker detta på förekommen anledning när någon kränkning har skett. Skolverket vill betona vikten av att ett arbete för att förmedla skolans värdegrund och för att främja likabehandling bör vara ständigt pågående inom skolan, även utan direkt förekommen anledning.

Lärare anger i samtal med Skolinspektionen olika exempel på hur de i undervisningen belyser teman som jämställdhet, religionsfrihet, främlingsfientlighet och homofobi. Enligt eleverna sker detta enbart i liten utsträckning och i form av punktinsatser. Eleverna efterfrågar att arbetet med frågor som rör livskunskap och sex- och samlevnad integreras i samtliga årskurser. Enligt dem sker arbetet nu i huvudsak i årskurs 7 och på några biologiekationer.

Skolinspektionen bedömer att skolans personal i högre utsträckning behöver reflektera tillsammans med eleverna över normer och värderingar.

Att upptäcka trakasserier och kränkande behandling

För att kunna åtgärda trakasserier och kränkningar då de uppstår måste skolan ha rutiner för att försäkra sig om att de upptäcks. Enligt Allmänna råd¹⁴ bör personalen ha god uppsikt över alla utrymmen och platser.

Eleverna uppger att det på skolan finns vuxna till vilka de med förtroende kan vända sig till vid eventuella kränkningar.

Elever och personal som ingår i BIG-gruppen genomför årligen en så kallad trygghetsvandring, bland annat för att identifiera plaster där det finns riks för att kränkningar förekommer.

Varje år genomförs dessutom två olika enkätundersökningar¹⁵ i syfte att kartlägga förekomsten av kränkande behandling. Skolinspektionen vill betona vikten av att dessa undersökningar är utformade på ett sätt att de fångar upp olika former av trakasserier och kränkande behandling. Resultaten från dessa undersökningar bör också analyseras och en bedömning bör göras angående vilka insatser som behöver genomföras för att åtgärda identifierade problem. Detta arbete bör redovisas i skolans likabehandlingsplan.

¹⁴ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLF5 2009:38)

¹⁵ En enkätundersökning som utförs i uppdrag av skolans huvudman och en enkätundersökning som genomförs av Gävle kommun.

På skolan finns rutiner för att garantera god uppsikt över utrymmen och platser där elever befinner sig på rasten. Fritidsledare är anställda som rastvärdar och för att genomföra aktiviteter med elever som stannar kvar på skolan när undervisningen har slutat. Eleverna uppger att personalen bryr sig, är observant och ingriper vid händelser av uppenbara kränkningar, bråk och våld. Det kan dock vara svårt för de anställda att upptäcka när elever blir utsatta för så kallad "tyst mobbning" såsom ryktesspridning och utfrysning eftersom det kan kännas pinsamt för en elev att berätta för personalen att man står utanför gemenskapen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans arbete för att upptäcka trakasserier och kränkande behandling i huvudsak lever upp till författningarnas krav.

Åtgärder för att förhindra trakasserier och kränkande behandling

Om huvudmannen eller personalen på en skola får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten, är huvudmannen, enligt skollagen¹⁶ skyldig att utreda omständigheterna och i förekommande vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkningar i framtiden.

På internationella Engelska Skolan i Gävle finns rutiner för insatser vid akuta händelser av trakasserier och kränkande behandling och enligt uppgifter från personal och elever tillämpas dessa rutiner också på ett konsekvent sätt. Det finns även en tydlig ansvarsfördelning mellan rektor, elevhälsoteam, BIG-gruppen, mentorer och övrig personal.

Personal och elever anger att uppgifter om pågående kränkningar behandlas skyndsamt och att föräldrarna kontaktas omedelbart. Det finns särskilda mallar för incidentrapporter och för upprättandet av handlingsprogram inom ramen för enskilda elevärenden. Det dokumenteras även de samtal som förs med berörda elever. Föräldrarna informeras kontinuerligt, och det förs uppföljningssamtal med samtliga inblandade.

Elever uppger att en vanlig disciplinåtgärd för elever som begått kränkningar är varning eller kvarsittning. Elever som blivit utsatta för trakasserier och kränkningar erbjuds stödsamtal hos kuratorn eller skolsköterska. Ur dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår att stödsamtal även erbjuds för elever som har begått kränkningar. I skolans likabehandlingsplan beskrivs särskilda rutiner för utredningen av kränkningar som begås av någon anställd. Det är rektorn som utreder dessa ärenden.

Skolinspektionen vill betona vikten av att analysera bakomliggande orsaker för varje enskilt fall. Det betonas i förarbetena¹⁷ till lagstiftningen att de bakomliggande orsaker-

¹⁶ 14 a kap. 10 § skollagen (1985:1100). Motsvarande bestämmelser återfinns i 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567).

¹⁷ Prop. 2005/06:38, Trygghet, respekt och ansvar om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och vuxna, s. 104.

na till kränkningen får konsekvenser för hur skolan ska agera och vilka insatser som är relevanta och effektiva för att beteendet ska upphöra och inte inträffa igen. Det är också angeläget att inte se incidenter av kränkningar som ett individproblem utan att alltid överväga att även sätta in åtgärder på grupp- och verksamhetsnivå.

Skolinspektionen konstaterar att Internationella Engelska Skolan har utvecklat ett arbetssätt för att skyndsamt kunna agera vid förekommande fall av trakasserier och kränkande behandling, som förefaller vara väl förankrat bland personalen.

Skolinspektionen bedömer att skolan i huvudsak lever upp till de krav som ställs i skolförfattningarna.

Skolinspektionens slutsatser och beslut

Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling i huvudsak lever upp till de krav som ställs enligt gällande lag.

Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Skolinspektionen konstaterar att personalen på skolan i viss mån för gemensamma diskussioner kring vilka normer och värderingar som råder i verksamheten, men att inte eleverna involveras i dessa diskussioner i tillräckligt hög omfattning. Enligt personalen är normkritiska reflektioner ett naturligt inslag i en "internationell skola". Eleverna i åk 7-9 uppger dock att det är ovanligt att lärare reflekterar tillsammans med dem kring skolans normer, attityder och värderingar. Eleverna uttrycker vidare ett behov av att arbetet med frågor som rör livskunskap och sex- och samlevnad integreras i samtliga årskurser. Skolinspektionen vill betona vikten av att ett normkritiskt arbetssätt bygger på kontinuerliga och strukturerade samtal och reflektioner med fokus på skolans värdegrundsuppdrag.

Fungerar skolan rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

Internationella Engelska Skolan har utvecklat ett arbetssätt för att skyndsamt kunna agera vid förekommande fall av trakasserier och kränkande behandling som är väl förankrat bland personalen. Elever uppger dock att det kan vara svårt för skolpersonal att upptäcka så kallad "tyst mobbning", såsom ryktesspridning och utfrysning.

Skolinspektionen har i sin kvalitetsgranskning identifierat ett flertal områden som huvudmannen måste åtgärda eller behöver förbättra för att förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår. Nedanstående punkter visar vilka områden som måste åtgärdas respektive områden där förbättringsåtgärder behövs.

Områden som måste åtgärdas

- Skolinspektionen bedömer att Internationella Engelska Skolans plan inte uppfyller de krav som ställs på en årlig plan enligt skollagen.

Områden som behöver förbättras

- Skolinspektionen bedömer att skolans personal i högre utsträckning behöver reflektera tillsammans med eleverna över normer och värderingar.

Uppföljning m.m.

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB ska senast inom fyra månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 9 april 2010 till Skolinspektionen, avdelningen Stockholm¹⁸, redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Magdalena Sievers
Expert

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Luca Nesi, undervisningsrådet Anna Bergstedt Nordqvist samt undervisningsrådet Anna Wide deltagit.

¹⁸ Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm